

Sammanfattning

Hushållens förmögenhet vänder upp igen

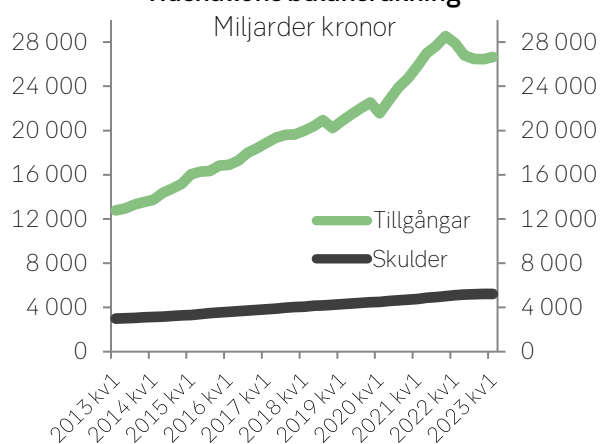
- Under första kvartalet ökade hushållens tillgångar med 186 miljarder kronor till 26 639 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 4 miljarder kronor till 5 221 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar ökade med 182 miljarder kronor (+0,9 procent)

Under första kvartalet 2023 annonserade Riksbanken ytterligare en dubbelhöjning i deras fortsatta kamp att få bukt med inflationen, som envist hållit sig på höga nivåer. Trots att den fortfarande är långt ifrån målet på 2 procent började man se viss avmattning, där energipriserna inte längre är den stora boven, utan snarare livsmedelspriserna. En annan ljusglimt är den positiva utvecklingen på de finansiella marknaderna där OMXSPI stängde första kvartalet på plus 6 procent. Det har föranlett att hushållen hittat tillbaka till börsen med sina sparpengar, om än med turbulens. Bland annat skakades börsen rejält när ett antal amerikanska banker fick likviditetsproblem med anledning av räntehöjningarna och försattes i konkurs. Och även om oron för en ny bankkris har lagt sig är börsen på helspänn. Också bostadsmarknaden har visat vissa positiva tendenser med en sidledes prisutveckling, mestadels drivet av ett rekordlåg utbud. Under kvartalet har hushållen även blivit betydligt mer försiktiga med att ta på sig skulder.

Den positiva börsutvecklingen och ett starkare nysparande under kvartalet bidrog till att nettoförmögenheten ökade till 21 418 miljarder kronor efter ett år av negativ utveckling. Det är dock på samma nivå vi såg i mitten av förra året, och drygt 2 000 miljarder mindre än vad nettoförmögenheten var när den toppade i slutet på 2021.

Under kvartalet ökade hushållens samlade tillgångar med 186 miljarder kronor till 26 639 miljarder kronor. Medan fastighetstillgångarna utvecklades negativt under kvartalet, ökade aktietillgångarna och räntetillgångarna. På årsbasis har tillgångarna sjunkit med 4,5 procent.

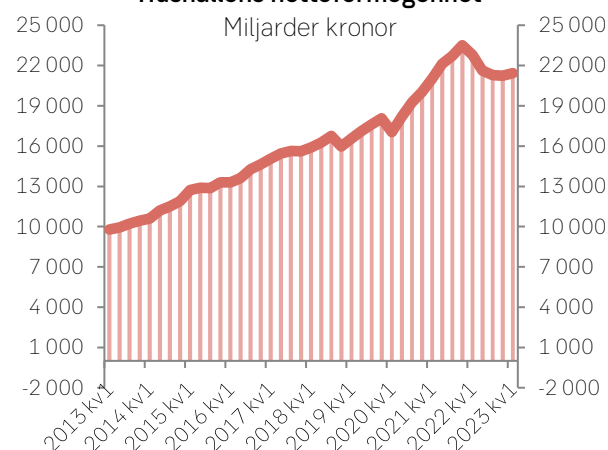
Hushållens balansräkning

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-sparande. Den enskilt största tillgången, bostäder, utgör nästan hälften av den samlade förmögenheten. Samtidigt motsvarar aktietillgångarna en tredjedel av förmögenheten. Det innebär att tillgångarna till stor del drivs av utvecklingen på bostadsmarknaden och börsen och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga under det första kvartalet. Skulderna steg med 4 miljarder kronor, en ökning med 0,1 procent. Det är första gången under Sparbarometerens historia som skuldökningstakten är under 1 procent tre kvartal i rad. De samlade skulderna har stigit stadigt under hela Sparbarometerens mätperiod men tangerar nu en oförändrad ökningstakt. Vid utgången av första kvartalet uppgick de till 5 221 miljarder kronor. På årsbasis har skulderna vuxit med 2,4 procent, vilket är långsammare än föregående kvartal då förändringen var 3,7 procent. Tillgångssidan växte i snabbare takt jämfört med hushållsskulderna, vilket gör att hushållens samlade nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, ökade under kvartalet. Hushållens nettoförmögenhet steg med 0,9 procent och låg vid utgången av det första kvartalet på 21 418 miljarder kronor.

Hushållens nettoförmögenhet

Hushållens nysparande under första kvartalet uppgick till 102 miljarder kronor. Det är mindre än nysparandet under motsvarande kvartal förra året men 65 miljarder mer än nysparandet under föregående kvartal. Det drevs till största delen av sparande i tjänstepensioner (37 miljarder) och fondandelar (27 miljarder).

Kv1 2023 ¹	Miljarder kronor
Ingående värde	26 453
Förändring räntetillgångar	+32
Förändring aktietillgångar	+456
Förändring fastighetstillgångar	-302
Varav nysparande	+102
Utgående värde	26 639
Skulder	-5 221
Nettotillgångar	21 418

¹ Avrundade siffror vilken kan bidra till differens i summering av tabell.

Tillgångar

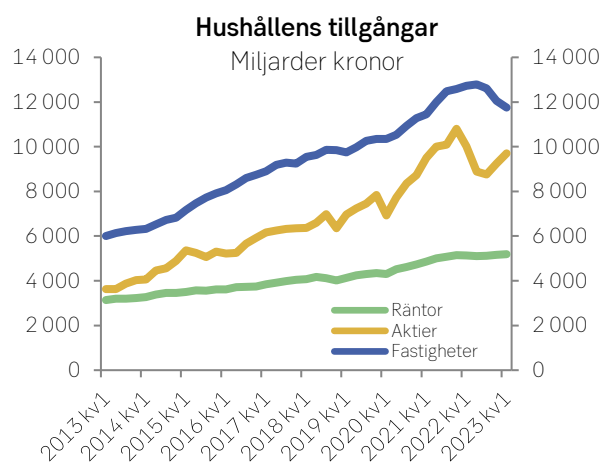
Positiv börsutveckling stärker tillgångarna

- Hushållens aktietillgångar steg med 456 miljarder kronor
- Fastighetstillgångarna sjönk med 302 miljarder kronor
- Nysparande på 102 miljarder under första kvartalet

En positiv inledning på börsåret där OMXSPI steg med nästan 6 procent bidrog till att aktietillgångarna steg under första kvartalet. Hushållen hittade samtidigt tillbaka till börsen med sina sparpengar efter att ha nettosålt fondandelar under hela förra året. Samtidigt var priserna på bostadsmarknaden oförändrade. Trots det sjönk fastighetstillgångarna, vilket kan förklaras av att dessa delvis baseras på pris vid tillträdesdatum snarare än kontraktsdatum. Den sidledes prisutvecklingen under första kvartalet kommer därför synas i andra kvartalets utveckling av fastighetstillgångarna.

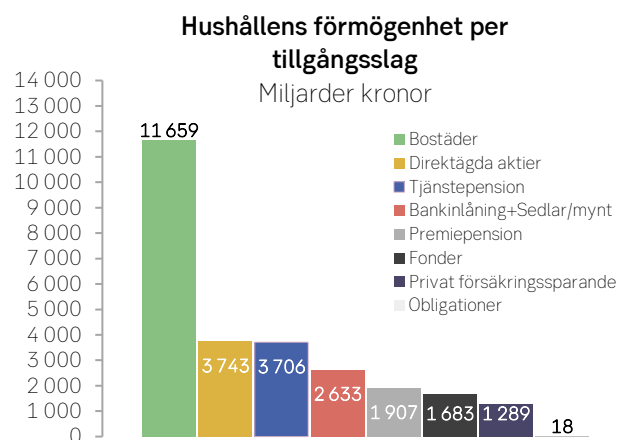
Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av första kvartalet till 26 639 miljarder kronor. Tillgångarna steg med 186 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med 0,7 procent. Hushållens aktietillgångar steg med 4,9 procent och räntetillgångarna med 0,6 procent samtidigt som fastighetstillgångarna sjönk med 2,5 procent under kvartalet. Medan aktietillgångarna står för en tredjedel av hushållens förmögenhet och räntetillgångarna för en femtedel, utgör fastighetstillgångarna 44 procent av tillgångarna. Tillgångarna fördelas mellan 5 191 miljarder kronor i räntetillgångar, 9 700 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 11 747 miljarder kronor i fastigheter.

Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, ökade med 0,9 procent och uppgick vid utgången av mars till 21 418 miljarder kronor. Den negativa trenden vi såg under hela 2022 är således bruten. Utvecklingen drevs till största delen av den positiva börsutvecklingen som ledde till att aktietillgångarna steg med 456 miljarder kronor. Samtidigt minskade fastighetstillgångarna med 302 miljarder kronor.

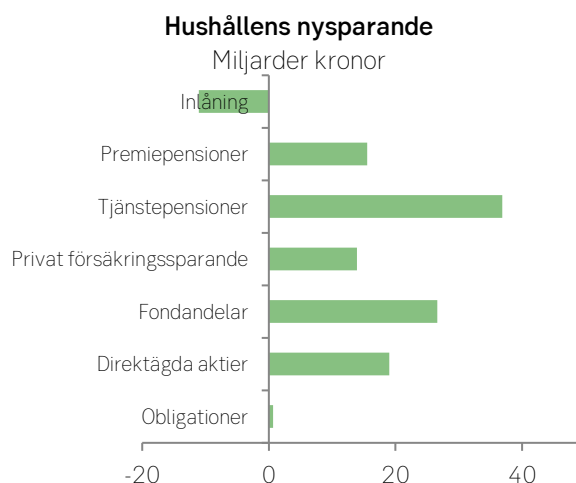
Om hushållens förmögenhet delas in i fler tillgångskategorier blir det tydligt att bostäder är den enskilt största tillgången på 11 659 miljarder kronor. Den är tre gånger så stor som

hushållens näst största tillgång, direktägda aktier (3 743 miljarder kronor). Den negativa boprisutvecklingen under året har däremot gjort att tillgångsslaget bostäder idag ligger i paritet med värdet den hade under början av 2021.

Hushållens nysparande på 102 miljarder kronor under det första kvartalet är 25 procent lägre än samma kvartal förra året, men nästan tre gånger högre än föregående kvartal. Största nysparandet var i tjänstepension på 37 miljarder kronor. Därefter följer fondandelar (+27 miljarder), direktägda aktier (+19 miljarder) premiepension (+16 miljarder), privat försäkringssparande (+14 miljarder), obligationer (+0,7 miljarder) och sparande på konto (-11 miljarder).

Hushållens sparande spretar under första kvartalet där börsinvesteringarna ökar samtidigt som sparande på konto minskar. Det kan dels förklaras av att man under förra årets börsnedgångar drog ner risken på sitt sparande och flyttade pengar från börsen till säkrare placeringar som sparkonto, för att nu göra tvärt om när utvecklingen verkar ha vänt. Det kan också förklaras av att det är en heterogen grupp där vissa hushåll behöver använda sina sparpengar för att klara av det tuffa ekonomiska läget, medan de med större marginaler vill hänga med i den positiva börsutvecklingen. Att nysparandet ändå ökar går i linje med senaste [Sparkollen](#) där fler hushåll planerar att öka sitt sparande kommande halvår. Under de senaste 12 månaderna har hushållen nysparat 413 miljarder kronor, vilket är strax över snittet de senaste 10 åren.

Skulder

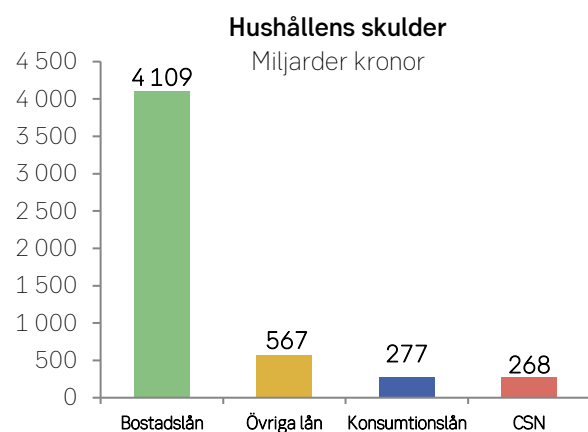
Skuldökningstakten fortsätter falla

- Rekordlåg skuldökningstakt på 0,1 procent
- Under kvartalet steg hushållens skulder till 5 221 miljarder kronor
- Bostadslånen steg med 0,2 procent

I takt med att det ekonomiska läget blivit alltmer ansträngt för hushållen har deras möjlighet och vilja att ta på sig stora skulder succesivt minskat. Med fortsatt hög inflation och stigande räntor har skuldökningstakten minskat ytterligare och är nu närmast oförändrad. Medan bostadslånen ökade marginellt minskade konsumtionslånen och övriga lån ännu ett kvartal. Sen dess har Riksbanken hunnit höja styrräntan till 3,5 procent samtidigt som ytterligare en höjning ligger i korten innan vi nått räntetoppen. Det talar för att skulderna mycket väl, för första gången i Sparbarometerns historia, kan uppvisa en negativ skuldökningstakt under nästa kvartal.

Hushållens samlade skulder ökade med 4 miljarder kronor (+0,1 procent) under kvartalet och uppgick vid utgången av mars till 5 221 miljarder kronor. Det är den lägsta skuldökningen från ett kvartal till ett annat sedan mätningarna började för över 25 år sedan. Skulderna har stigit stadigt kvartal efter kvartal. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Övriga lån definieras som utlåning till företagshushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer. Bostadslånen utvecklades långsammare än föregående kvartal medan studielånen utvecklades snabbare. Konsumtionslån och övriga lån fortsatte att minska ytterligare under första kvartalet.

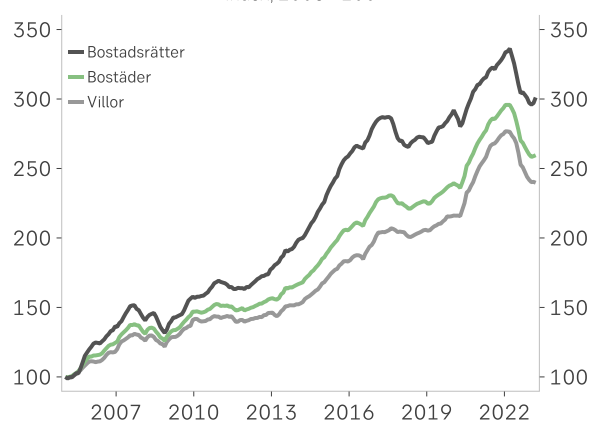
Hushållens studieskulder (hos CSN) ökade under kvartalet med 2,4 procent medan konsumtionslånen fortsatte sin negativa trend och minskade med 1,8 procent. Även övriga lån minskade för tredje kvartalet i rad med 0,6 procent. Senast konsumtionslånen minskade tre kvartal i rad var 2015 medan det för övriga lån inte hänt. Den största delen av lånestocken är bostadslån vilken fortsatte att växa både på kvartalsbasis med 7 miljarder (0,2 procent) och på årsbasis (3 procent). Den årliga tillväxttakten sjunker således ytterligare ett kvartal och når en ny rekordlåg nivå. Hushållens bolåneskulder står för 78 procent av skuldstocken, medan studieskulder och konsumtionslån står för knappt 10 procent av skulderna.

Den viktigaste förklaringen till bostadslånens höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutvecklingen det senaste decenniet. En utveckling som accelererade under pandemin. Bostadslånen är också den enda skuldkategori som aldrig minskat under Sparbarometerns nästan 30 år långa historia. Sedan första kvartalet 2022 har bostadspriserna däremot sjunkit med 12 procent och det mesta talar för att priserna kommer fortsätta falla, med totalt 20 procent från toppen 2022. Det skulle kunna bryta den ständigt uppåtgående trenden när hushållen inte vill, kan eller behöver ta på sig lika stora bolån. Utvecklingstakten på bostadslån har avtagit kraftigt och aldrig varit så låg. Om den fortsätter att avta och till och med blir negativ eller om den vänder upp igen under kommande kvartal blir en utveckling att följa noga i Sparbarometern framöver.

Bostadsprisernas utveckling

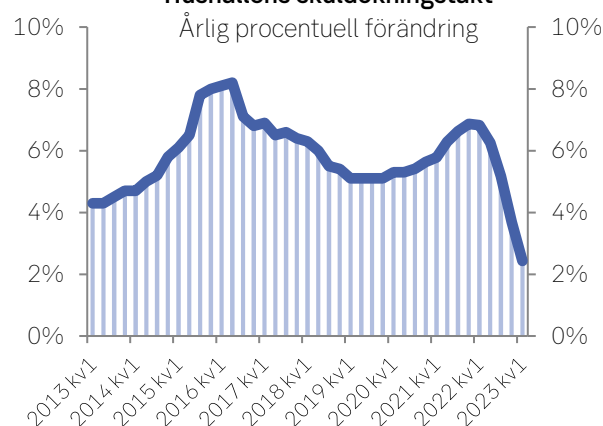
Index, 2005=100

Sammantaget fortsätter hushållens skulder att stiga och når vid utgången av kvartalet en ny toppnotering på 5 221 miljarder. Skuldökningstakten som årlig procentuell förändring är dock på rekordlåga 2,4 procent och har således sjunkit fem kvartal i rad. Efter flera år av starka uppgångar ser vi nu i stället en ordentligt nedåtgående trend i ökningstakten.

Hushållens skuldökningstakt

Årlig procentuell förändring

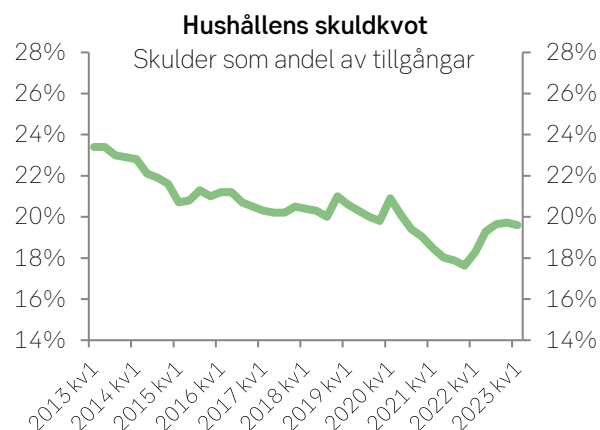
Skuldkvot

Hushållens räntekvot stiger ytterligare

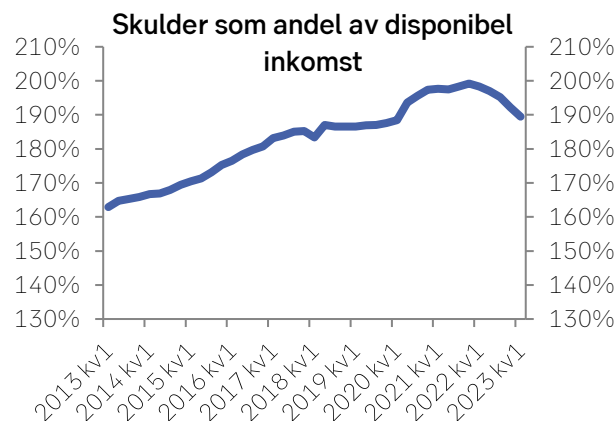
- Skulderna som andel av förmögenheten minskade till 19,6 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst sjönk till 189,5 procent
- Räntekvoten steg till 6,2 procent

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och de samlade tillgångarna. Det är viktigt att förstå både hushållens balans- och resultaträkning när man analyserar hushållens skuldsättning. Under årets första kvartal sjunker båda måtten.

En positiv börsutveckling och ett starkt nysparande parallellt med en låg skuldökningstakt gjorde att tillgångarna ökade mer än skulderna. Det ledde till att hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, minskade något under det första kvartalet till 19,6 procent (-0,1 procentenheter).

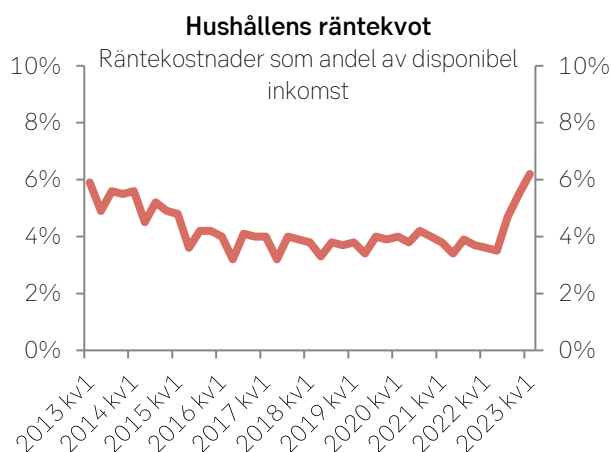
Om man i stället tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst minskar de ytterligare under årets första kvartal. Trots en negativ reallöneutveckling under kvartalet växte hushållens disponibla inkomster snabbare än skulderna, vilket resulterade i att skuldkvoten minskar från föregående kvartal och ligger nu på 189,5 procent.

Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men den historiska utvecklingen visar att analysen av hushållens skuldsättning inte blir komplett utan att både tillgångar och inkomster inkluderas.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade räntekvoten. Den mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. Den låga räntemiljön har över tid pressat ner räntekvoten till historiskt låga nivåer. En stabil trend sen slutet av 2011 som sedan planade ut runt 4 procent under 5-6 år, vilket sammanfallit med den period Riksbanken hade minusränta. Under 2022 steg inflationen kraftigt vilken också bidrog till att perioden av extremt låga räntor fick ett slut och därmed också den låga räntekvoten.

Under kvartalet höjde Riksbanken styrräntan med 50 punkter från 2,5 procent till 3,0 procent. Då många hushåll har kort eller ingen bindningstid på sina lån får en räntehöjning ganska snabbt ett stort genomslag i hushållens ränteutgifter och därmed på räntekvoten. Under första kvartalet låg räntekvoten på 6,2 procent. En ökning med 13 procent från föregående kvartal (5,5 procent) och drygt 70 procent jämfört med samma kvartal förra året (3,6 procent). Senast räntekvoten var på samma nivå var i slutet på 2012. Trots att inflationen börjar vända neråt har vi ännu inte sett räntetoppen och under året kommer 75 procent av hushållens lån behöva omförhandlas. Det talar för en fortsatt press uppåt på hushållens räntekvot under fortsättningen av 2023. Det redan tuffa ekonomiska läget för hushållen kommer med största sannolikhet förvärras ytterligare innan det blir bättre vilket kan komma att få effekter på hushållens sparbetende under kommande kvartal.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Mäklarstatistik

Denna rapport publicerades 1 juni 2023

Américo Fernández

Privatekonom
070-739 45 64

Susanne Eliasson

Senior privatekonomisk analytiker
070-763 65 88

Amie Berglund

Privatekonomisk analytiker
Ansvarig för sammanställningen av Sparbarometern
070-739 41 51

Niklas Magnusson

Presskontakt
070-763 82 43